

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កសិកម្ម

ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិនៃប្រទេសជប៉ុន

គោលគំនិត

ស្តីពី

ការធ្វើសវនកម្មសហគមន៍កសិកម្ម

ដោយគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ

រៀបចំដោយ៖ គម្រោងបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មក្នុងវិស័យកសិកម្មដាំដុះទឹកដៅលើការធ្វើជំនួញ (BPAC)

គាំទ្រដោយ៖ ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិនៃប្រទេសជប៉ុន (JICA)

ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥

គោលគំនិតស្តីពីការធ្វើសវនកម្មសហគមន៍កសិកម្ម ដោយគណៈកម្មាធិការក្រូតពិនិត្យ

បោះពុម្ពផ្សាយ៖ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥

បោះពុម្ពដោយ៖ នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម (MAFF)

គម្រោងបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មគំរូដែលតម្រង់ទិសដៅទៅលើការធ្វើជំនួញ (BPAC)

អស័យដ្ឋាន៖ # ៥៤បេ/៤៩អេហ្វ ផ្លូវលេខ ៣៩៥-៦៥៦ សង្កាត់ទឹកល្អក់ ៣ ខ័ណ្ឌទួលគោក រាជធានីភ្នំពេញ

ប្រទេសកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ៖ (០២៣) ៨៨៣ ៤២៧ ទូរសារ៖ (០២៣) ៨៨៣ ៤២៧

© គម្រោងបង្កើតសហគមន៍កសិកម្មគំរូដែលតម្រង់ទិសដៅទៅលើការធ្វើជំនួញ (BPAC)

មាតិកា

I. គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យជាអ្វី?	១
II. គោលបំណងនៃការធ្វើសវនកម្ម	១
១. គួនាទី និងសកម្មភាពសវនកម្មរបស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ.....	១
២. ផែនការនៃការធ្វើសវនកម្ម	២
៣. ឧទាហរណ៍នៃផែនការសវនកម្ម.....	៣
III. តើគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យត្រូវអនុវត្តបច្ចេកទេសសវនកម្មដូចម្តេច?	៣
១. ការអនុវត្តជាក់ស្តែងក្នុងការធ្វើសវនកម្ម.....	៣
១.១ ការធ្វើសវនកម្មផ្នែកការងារគ្រប់គ្រងទូទៅ.....	៣
១.២ ការធ្វើសវនកម្មផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ	៥
១.៣ ការធ្វើសវនកម្មផ្នែកអនុវត្តផែនការមុខរបរ.....	៧
IV. ករណីដែលកេរ្តិ៍ឈ្មោះមានការប្រព្រឹត្តខុសនៅក្នុងសហគមន៍កសិកម្ម.....	៩
V. ការរៀបចំរបាយការណ៍របស់សវនករ.....	១១
VI. ការរាយការណ៍លទ្ធផលធ្វើសវនកម្ម	១១
១. គម្រូបរបាយការណ៍សវនកម្មរបស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ.....	១២

I. **គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យជាអ្វី?**

- គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ជាអង្គការត្រួតពិនិត្យអចិន្ត្រៃយ៍ផ្ទៃក្នុងរបស់សហគមន៍កសិកម្ម ដែលមានភារកិច្ចត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងនាយកប្រតិបត្តិដើម្បីរក្សាគណនេយ្យភាពដល់សមាជិក ។ សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសដោយមហាសន្និបាតសម្រាប់អណត្តិ៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ។ ប្រធានគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្នុងចំណោមសមាជិករបស់ខ្លួន ។
- គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ មានសមាជិកពី៣ ទៅ ៥នាក់ ដែលមិនមែនជាប្តី ប្រពន្ធ ឪពុក ម្តាយបង្កើត ឬក្មេកនិងកូនបង្កើតរបស់សមាជិកណាមួយនៃក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងមិនទទួលបានបៀវត្សពីសហគមន៍កសិកម្មឡើយ។ (មាត្រា៥០នៃច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម)

១. **សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ**

គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ មានសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចដូចខាងក្រោម៖(មាត្រា ៥២ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម)

- ត្រួតពិនិត្យ ឬបញ្ជាឱ្យត្រួតពិនិត្យបញ្ជីគណនេយ្យរបស់សហគមន៍កសិកម្ម
- ត្រួតពិនិត្យលើបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌនិងតារាងតុល្យការតាមការចាំបាច់
- ត្រូវជូនព័ត៌មានឬសភាពការណ៍ដែលខ្លួនបានកត់សំគាល់ទៅក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ហើយរៀបរាប់ពីបញ្ហានេះក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួនជូនមហាសន្និបាត
- ក្នុងករណីមានបញ្ហាបន្ទាន់ជាក់លាក់ណាមួយ ឬសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាលភាគច្រើនស្ថិតក្នុងស្ថានភាពអលទ្ធភាពក្នុងការបំពេញភារកិច្ចនិងកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ មានសិទ្ធិស្នើឱ្យប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលកោះប្រជុំ ឬបើកមហាសន្និបាតវិសាមញ្ញ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានោះ។

២. **តើអ្វីទៅជាសវនកម្មសហគមន៍កសិកម្ម?**

សវនកម្ម គឺជាការត្រួតពិនិត្យនិងការណែនាំសហគមន៍កសិកម្មផ្ដោតលើសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច បញ្ជីគណនេយ្យ និងសកម្មភាពជំនួញរបស់សហគមន៍កសិកម្ម ។

II. **គោលបំណងនៃការធ្វើសវនកម្ម**

- ធានានូវតម្លាភាពនិងភាពអាចទុកចិត្តបាននៃព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុ
- ធានាឱ្យបាននូវការបំពេញការងារដោយប្រតិបត្តិតាមច្បាប់ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង និងនីតិវិធីសម្រេចដោយមហាសន្និបាត

កូនសៀវភៅនេះ រៀបចំឡើងក្នុងគោលបំណងណែនាំអំពីគោលគំនិត និងនីតិវិធីនៃការធ្វើសវនកម្ម របស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យដែលយោងតាមច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម ។

១. **តួនាទី និងសកម្មភាពសវនកម្មរបស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ**

សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ដែលអង្គប្រជុំមហាសន្និបាតបានជ្រើសរើសដោយសំលេងភាគច្រើនត្រូវធ្វើជាសវនកររបស់សហគមន៍កសិកម្ម ដោយត្រួតពិនិត្យទៅលើការងារគ្រប់គ្រងទូទៅ ការងារហិរញ្ញវត្ថុ និងសកម្មភាពមុខរបរ ហើយត្រូវរាយការណ៍ពីលទ្ធផលសវនកម្មជូនអង្គមហាសន្និបាតវិញដើម្បីសុំការអនុម័ត ។

- គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវធ្វើការត្រួតពិនិត្យលើការអនុវត្តសកម្មភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។

- សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវទទួលបាននូវរបាយការណ៍មុខរបរ តារាងតុល្យការ របាយការណ៍ ចំណេញឬខាត ផែនការបែងចែកប្រាក់ចំណេញ រួមទាំងតារាងបន្ថែមដទៃទៀត ដើម្បីធ្វើសវនកម្ម រួចប្រគល់នូវ របាយការណ៍សវនកម្មនោះជូនប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ។
- សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវអង្កេតរាល់ឯកសារ ដែលប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល បានបង្ហាញនៅ ពេលធ្វើមហាសន្និបាត ។
- សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ អាចស្នើរកោះប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ក្នុងករណីចាំបាច់ ដែលគាត់បានរក ឃើញនូវកំហុសនៅពេលធ្វើសវនកម្ម ។
- សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវរកឯកសារសំខាន់ៗ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការជំនួញ និងស្នើសុំការ ពន្យល់ពីប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល បើសិនចាំបាច់ ។
- ក្នុងករណីចាំបាច់ សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវស្នើសុំឱ្យស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធផ្តល់នូវរបាយការណ៍ ប្រតិបត្តិការជំនួញ និងស្នើឱ្យប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលពន្យល់បកស្រាយ ។
- សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ពុំមានប្រាក់បំណាច់ឡើយ ប៉ុន្តែមហាសន្និបាតអាចគ្រោងនូវថវិកាសម្រាប់ ទូទាត់ចំណាយលើការបំពេញការងារ និងប្រាក់ឧបត្ថម្ភជូនគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យបាន។(មាត្រា ៥៣ នៃ ច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម)

២. ផែនការនៃការធ្វើសវនកម្ម

- គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវបង្កើតផែនការសវនកម្ម និងសម្រេចចិត្តពីពេលវេលានិងអាទិភាពនៃការធ្វើ សវនកម្ម
- គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវធ្វើសវនកម្មមួយឆ្នាំម្តងជាទៀងទាត់ ។

នៅពេលដែលសវនករធ្វើផែនការ សវនករត្រូវពិចារណានូវចំណុចដូចខាងក្រោម៖

(ក) តើការកំណត់ថ្ងៃចុងក្រោយលើឯកសារសម្រាប់ធ្វើសវនកម្មនៅពេលណា?

ត្រូវកំណត់ថ្ងៃចុងក្រោយលើឯកសារសម្រាប់សវនកម្ម។ ប្រសិនក្នុងករណីធ្វើសវនកម្មនៅចុងឆ្នាំសារពើពន្ធត្រូវ កំណត់ថ្ងៃចុងក្រោយនៅថ្ងៃចុងបញ្ជីគឺ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ គឺថ្ងៃចុងបញ្ជី។

(ខ) តើធ្វើសវនកម្មទៅលើអ្វី?

យោងទៅតាមច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម សវនករត្រូវពិនិត្យលើសៀវភៅគណនេយ្យនិងបញ្ជីសារពើភ័ណ្ណ និង តារាងតុល្យការ (មាត្រា៥២) ។

(គ) ការចាត់ចែងការងារ៖ ត្រូវចាត់ចែងអ្នកទទួលខុសត្រូវឱ្យបានច្បាស់លាស់ អ្នកណាត្រួតពិនិត្យលើអ្វី?

(ឃ) តើការធ្វើសវនកម្ម គួរប្រព្រឹត្តទៅនៅពេលណា និងប្រើរយៈពេលប៉ុន្មានថ្ងៃ?

គួរត្រូវកំណត់រយៈពេលមួយ ឬពីរថ្ងៃ និងមិនឱ្យហួសឆ្ងាយពីថ្ងៃចុងបញ្ជីពេកទេ ។

៣. ឧទាហរណ៍នៃផែនការសវនកម្ម

ថ្ងៃកំណត់ចុងក្រោយលើឯកសារសម្រាប់ធ្វើសវនកម្ម: ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ (គឺថ្ងៃបិទបញ្ជីប្រចាំឆ្នាំ)

កម្មវិធីធ្វើសវនកម្ម:

	ពេលព្រឹកថ្ងៃទីមួយ	ពេលរសៀលថ្ងៃទីមួយ	ពេលព្រឹកថ្ងៃទីពីរ	ពេលរសៀលថ្ងៃទីពីរ
សវនករ ក	ត្រួតពិនិត្យជាក់ស្តែងលើសាច់ប្រាក់ ប្រាក់បញ្ញើសន្សំនិងប្រាក់ធ្វើធនាគារ	កម្ចីពីខាងក្រៅ ប្រាក់ឱ្យគេខ្ចី និងសមតុល្យពីមុខរបរឥណទាន	តារាងតុល្យការ	ការផ្តល់មតិយោបល់ទៅលើលទ្ធផលនៃការធ្វើសវនកម្ម
សវនករ ខ	ត្រួតពិនិត្យជាក់ស្តែងលើបញ្ជីសារពើភណ្ឌ ប្រាក់ជំពាក់ថ្លៃទំនិញគេ នៃមុខរបរផ្គត់ផ្គង់	ប្រាក់សមាជិកជំពាក់ថ្លៃទំនិញ សមតុល្យនៃមុខរបរផ្គត់ផ្គង់	របាយការណ៍ចំណេញ/ខាត	ការផ្តល់មតិយោបល់ទៅលើលទ្ធផលនៃការធ្វើសវនកម្ម
សវនករ គ	រចនាសម្ព័ន្ធនិងការគ្រប់គ្រង	ប្រាក់ជំពាក់ថ្លៃទំនិញសមាជិក និងប្រាក់គេជំពាក់ត្រូវទារនៃមុខរបរទីផ្សារនិងមុខរបរដទៃទៀត	របាយការណ៍ចំណេញ/ខាត	ការផ្តល់មតិយោបល់ទៅលើលទ្ធផលនៃការធ្វើសវនកម្ម

III. តើគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យត្រូវអនុវត្តបច្ចេកទេសសវនកម្មដូចម្តេច ?

១. ការអនុវត្តជាក់ស្តែងក្នុងការធ្វើសវនកម្ម

១.១ ការធ្វើសវនកម្មផ្នែកការងារគ្រប់គ្រងទូទៅ

- ផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌនៃការអនុលោមតាមច្បាប់ តម្រូវឱ្យមានលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់សហគមន៍កសិកម្ម ដើម្បីអនុវត្តក្នុងសហគមន៍កសិកម្ម ។ (មាត្រា ២៦ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម)

ក. ការធ្វើសវនកម្មទៅលើរចនាសម្ព័ន្ធ និងការគ្រប់គ្រង

➢ សមាជិកភាព

- តើចំនួនប្រាក់សមាជិកភាពសរុបក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យនៅថ្ងៃកំណត់ចុងក្រោយសម្រាប់ធ្វើសវនកម្ម (ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤) ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនដែលកត់ក្នុងបញ្ជីសមាជិកភាពដែរឬទេ?
ឧទាហរណ៍: នៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ មានសមាជិក ១០០នាក់ មានទឹកប្រាក់ ១ ០០០ ០០០រៀល ហើយទឹកប្រាក់កត់ក្នុងបញ្ជីសមាជិកភាព ១ ០០០ ០០០រៀល ។
- តើមានសមាជិកប៉ុន្មាននាក់ដែលមិនទាន់បានបង់ប្រាក់ភាគហ៊ុន? (តើមានថ្ងៃផុតកំណត់ឬទេ)
- ត្រូវពិនិត្យបញ្ជីសមាជិកភាព ថាតើមានបុគ្គលណាដែលមិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ ធ្វើជាសមាជិកដែរឬទេ?

➤ ប្រាក់ភាគហ៊ុន

- តើចំនួនប្រាក់ភាគហ៊ុនសរុបក្នុងថ្ងៃកំណត់ចុងក្រោយសម្រាប់ធ្វើសវនកម្មដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនដែលកត់ក្នុងសៀវភៅបញ្ជីភាគហ៊ុនដែរឬទេ?
- ត្រូវពិនិត្យបញ្ជីភាគហ៊ុន ថាតើមានបុគ្គលណាដែលមានភាគហ៊ុនលើសពីការកំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ និងមិនបានបង់ប្រាក់ភាគហ៊ុនឬទេ?
- នៅពេលដែលប្រាក់ភាគហ៊ុនមានការថយចុះ សវនករត្រូវចោទសួរនូវមូលហេតុនៃការថយចុះនោះ ។

➤ មូលនិធិបំរុង និងមូលនិធិបណ្តុះបណ្តាល

- ត្រូវពិនិត្យទឹកប្រាក់មូលនិធិបំរុង និងមូលនិធិបណ្តុះបណ្តាល ថាតើបានបូកបន្តត្រឹមត្រូវរៀងរាល់ឆ្នាំស្របតាមច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្មឬទេ ដោយពិនិត្យទៅលើផែនការបែងចែកប្រាក់ចំណេញដែលសម្រេចដោយមហាសន្និបាត ។

➤ ទ្រព្យសកម្មអចល័ត

- ត្រូវពិនិត្យថាតើដីធ្លីនីមួយៗក្នុងបញ្ជីរបស់សហគមន៍កសិកម្ម មានលិខិតបញ្ជាក់ឬទេ និងពិនិត្យមើលថាតើមានចុះបញ្ជីដីធ្លីឬទេ?
- ត្រូវពិនិត្យឡើងវិញថាតើទ្រព្យសកម្មអចល័តទាំងនោះ ដូចជា អគារ ម៉ាស៊ីន ។ល។ មានពិតប្រាកដមែនឬទេ?

➤ ចំណាយរដ្ឋបាល

- តើចំណាយរដ្ឋបាលសរុបនៅក្នុងបញ្ជី ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនចំណាយដែលមានកត់ត្រានៅក្នុងវិក័យបត្រដែរឬទេ?
- តើគោលបំណងក្នុងការប្រើប្រាស់ចំណាយនីមួយៗសមស្របដែរឬទេ?
- នៅពេលចំណាយសរុបមានការកើនឡើងខ្លាំងធៀបជាមួយឆ្នាំមុន សវនករត្រូវចោទសួរនូវមូលហេតុ ។

➤ ផែនការបែងចែកប្រាក់ចំណេញ

- តើចំនួនប្រាក់ចំណេញរក្សាទុកនៅដើមឆ្នាំថ្មី ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនប្រាក់ចំណេញរក្សាទុកនៅចុងឆ្នាំចាស់ឬទេ?
- តើចំនួនប្រាក់ចំណេញមិនទាន់បែងចែក ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួននៅក្នុងតារាងរបាយការណ៍ចំណេញឬខាតឬទេ?
- តើមូលនិធិបំរុង និងមូលនិធិបណ្តុះបណ្តាលត្រូវបានបែងចែកត្រឹមត្រូវឬទេ?
- តើអត្រាប្រាក់ភាគលាភត្រូវបានកំណត់ដែរឬទេ?(នៅចន្លោះពី10%ទៅ15%នៃតម្លៃភាគហ៊ុនសរុប)
- តើចំនួនប្រាក់លើកទឹកចិត្តមានភាពត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?
- តើសហគមន៍កសិកម្មបានពិចារណាពីសារៈសំខាន់នៃប្រាក់បំរុងទុកក្នុងសហគមន៍កសិកម្មដែរឬទេ នៅពេលសហគមន៍កសិកម្មធ្វើផែនការបែងចែកប្រាក់ចំណេញ?

➤ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

- តើសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមានកូរ៉ុមគ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ?
- តើមានបុគ្គលដែលមិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ធ្វើជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាលដែរឬទេ?
- តើរាល់របៀបវារៈសំខាន់ៗត្រូវបានសម្រេចនៅពេលប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាលដែរឬទេ?
- តើមានការធ្វើកំណត់ហេតុប្រជុំគ្រប់អង្គប្រជុំ និងរក្សាទុកយ៉ាងល្អដែរឬទេ?

➤ មហាសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំ

- តើមហាសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំ ត្រូវបានធ្វើឡើងយ៉ាងតិចម្តងក្នុងមួយឆ្នាំដែរឬទេ?
- តើដំណើរការនេះ ប្រតិបត្តិតាមច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្មដែរឬទេ?
- តើរបៀបវារៈសំខាន់ៗ ត្រូវបានសម្រេចនៅពេលមហាសន្និបាតដែរឬទេ?
- តើមានការធ្វើកំណត់ហេតុប្រជុំ និងរក្សាទុកយ៉ាងល្អដែរឬទេ?

➤ លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង

- តើលក្ខន្តិកៈរបស់សហគមន៍កសិកម្ម ខុសគ្នានឹងលក្ខន្តិកៈគំរូដែរឬទេ? តើមតិកានៃលក្ខន្តិកៈគិតថា ត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?
- តើការកែប្រែលក្ខន្តិកៈត្រូវបានសម្រេចនៅពេលមហាសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំ និងរាយការណ៍ដល់មន្ទីរកសិកម្មខេត្តដែរឬទេ?
- តើលក្ខន្តិកៈនិងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង ត្រូវបានរក្សាទុកនៅក្នុងការិយាល័យរបស់សហគមន៍កសិកម្ម ដើម្បីសមាជិកអាចប្រើប្រាស់ដែរឬទេ?

➤ ផែនការជំនួញ និងផែនការហិរញ្ញវត្ថុ

- តើផែនការជំនួញ ត្រូវបានធ្វើឡើងត្រឹមត្រូវដើម្បីបង្កើនផលប្រយោជន៍ដល់សមាជិក និងបានអនុវត្តន៍ដែរឬទេ?
- តើផែនការហិរញ្ញវត្ថុ ដែលមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងការបង្កើនទុននិងការគ្រប់គ្រងទុន ត្រូវបានបង្កើតឡើងត្រឹមត្រូវ និងយោងទៅតាមផែនការជំនួញដែរឬទេ?
- តើមានគោលការណ៍បង្កើតផែនការជំនួញដើម្បីទិញទ្រព្យអចល័ត ដោយមូលនិធិផ្ទាល់របស់សហគមន៍កសិកម្មដែរឬទេ?
- តើផែនការហិរញ្ញវត្ថុ ពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងទៅលើប្រាក់កម្ចីដែរឬទេ?

➤ ផែនការចំណូលនិងចំណាយ

- តើផែនការចំណូលនិងចំណាយ ត្រូវបានបង្កើតដោយយោងទៅតាមផែនការជំនួញ និងផែនការហិរញ្ញវត្ថុដែរឬទេ?
- តើផែនការចំណូលនិងចំណាយ មានតុល្យភាពដោយប៉ាន់ប្រមាណចំណូលខ្ពស់ពេក និងចំណាយទាបពេកដែរឬទេ?
- តើមានចំនួនចំណូលឬចំណាយដែលមិនបានព្រៀងទុកដែរឬទេ?

១.២ ការធ្វើសវនកម្មលើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ

ការធ្វើសវនកម្មលើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវពិចារណាលើចំណុចដូចខាងក្រោម៖

- តើមានរៀបចំតារាងតុល្យការ និងរបាយការណ៍ចំណេញឬខាតដែរឬទេ? បើមានចំណុចដែលត្រូវត្រួតពិនិត្យមានដូចខាងក្រោម៖

(1) ត្រួតពិនិត្យឯកសារភស្តុតាង

- ការត្រួតពិនិត្យនេះ គឺដើម្បីពិនិត្យថាចំនួនទឹកប្រាក់នៅក្នុងវិក័យបត្រ ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនទឹកប្រាក់កត់ក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យ និងពិនិត្យថាវិក័យបត្រ មិនត្រូវបានក្លែងបន្លំជាដើម ។

- មានឯកសារភស្តុតាងពេញលេញ (វិក័យបត្រមិនមានការកោសលុប ឯកសារចំណាយពាក់ព័ន្ធមានការអនុម័តត្រឹមត្រូវពីថ្នាក់លើ)
- លទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុ៖ ធ្វើសវនកម្មរាល់ឯកសារផ្សេងៗដើម្បីដឹងថាតើការចុះបញ្ជីគណនេយ្យនិងទិន្នន័យលម្អិតនៃខ្ទង់សមតុល្យ(ខ្ទង់នៅសល់)មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ឬទេ?

(2) ត្រួតពិនិត្យការគណនា

- ការត្រួតពិនិត្យនេះ គឺដើម្បីពិនិត្យថាការចុះបញ្ជីគណនេយ្យនិងគណនេយ្យមានការគណនាបានត្រឹមត្រូវឬទេ ។

(3) ត្រួតពិនិត្យបញ្ជី

- ការត្រួតពិនិត្យនេះ គឺដើម្បីពិនិត្យថាតើបញ្ជីនៅក្នុងសៀវភៅគណនេយ្យ និងការរៀបចំតារាងតុល្យភាពមានភាពត្រឹមត្រូវឬទេ ។

(4) ការវិភាគគណនី

- ដើម្បីពិនិត្យថាតើការវិភាគប្រតិបត្តិការគណនីចុះក្នុងបញ្ជីត្រឹមត្រូវឬទេ ។
- ពិនិត្យការចុះបញ្ជីគណនេយ្យ ការពិនិត្យបញ្ជីបំណុល និងបញ្ជីបំណុលបាត់បង់(ទារមិនបាន)

(5) ការត្រួតពិនិត្យជាក់ស្តែង

- នេះគឺត្រួតពិនិត្យស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃទ្រព្យសកម្មដូចជាសាច់ប្រាក់ ឬបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌជាដើម ។

(6) ការស៊ើបអង្កេត

- ការអង្កេតនេះ គឺដើម្បីពិនិត្យថា ការជម្រះបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ បានធ្វើឡើងត្រឹមត្រូវ ដោយធ្វើការអង្កេតពិនិត្យបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌរបស់សហគមន៍កសិកម្មដោយផ្ទាល់ ។

(7) ការបញ្ជាក់បន្ថែម

- ការបញ្ជាក់បន្ថែមនេះ ធ្វើឡើងដើម្បីបញ្ជាក់ថាប្រតិបត្តិការជំនួញ គឺបានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងសកម្មជាមួយអតិថិជន រួមទាំងសមាជិក ។

(8) ការប្រៀបធៀប

- ការប្រៀបធៀបនេះ គឺដើម្បីពិនិត្យថាមានការផ្តល់ប្រាក់កម្ចីមិនប្រក្រតីដែរឬទេ ដោយធ្វើការប្រៀបធៀបសមតុល្យប្រាក់ឱ្យខ្ចីត្រូវទារ រវាងឆ្នាំនេះនិងឆ្នាំមុន ។

(9) ការងារហិរញ្ញវត្ថុ

- តើទ្រព្យសកម្មអចល័ត ទិញដោយមូលនិធិសហគមន៍កសិកម្មឬទេ?
- តើអត្រាផលរៀបចំទ្រព្យចល័ត=ទ្រព្យសកម្មចល័ត÷បំណុលចល័ត*100 (ទ្រព្យសកម្មលើសប្រសើរជាង) គិតថាសមរម្យដែរឬទេ? (ជាទូទៅ ធំជាង ១០០%)
- តើចំនួននៃប្រាក់បញ្ញើសន្សំនៅស្ថាប័នធនាគារផ្សេងទៀត ដែលត្រូវប្រើសម្រាប់បង់សងនូវប្រាក់បញ្ញើសន្សំរបស់សមាជិក មានភាពត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?
- តើអត្រាផលរៀបចំបំណុល=ទុន÷បំណុល *100 (ទុនលើសប្រសើរជាង) មានភាពត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?
- តើនៅមានប្រាក់កម្ចីមិនទាន់បានប្រមូល ឬប្រាក់កម្ចីទារមិនបានប្រាក់ជំពាក់ត្រូវទារដែរឬទេ?

(10) ការចោទសួរ

- នេះគឺជាការសួរទៅថ្នាក់ដឹកនាំសហគមន៍កសិកម្ម នាយកប្រតិបត្តិ ឬបុគ្គលិករបស់សហគមន៍កសិកម្ម ដោយការសរសេរលិខិតឬដោយផ្ទាល់ពីភាពមិនច្បាស់លាស់ដើម្បីទទួលបានការពន្យល់ឬរកភស្តុតាង ។

១.៣ ការធ្វើសវនកម្មផ្នែកអនុវត្តផែនការមុខរបរ

១.៣.១ សវនកម្មលើផ្នែកមុខរបរឥណទាន

- តើមានបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងលើមុខរបរឥណទាន ដែលបានអនុម័តដោយមហាសន្និបាតឬទេ?

១. សាច់ប្រាក់

- តើសាច់ប្រាក់ត្រូវបានរក្សាទុកនៅកន្លែងមានសុវត្ថិភាពដែរឬទេ?
- តើមានការសម្រេចចិត្តទាំងអស់គ្នាដែរឬទេអំពីនរណាធ្វើជាបេឡា? តើការងារបន្ថែមអ្វីខ្លះ ដែលបេឡាត្រូវធ្វើ?
- តើរាល់ថ្ងៃ មានការកាត់ចូលសៀវភៅសាច់ប្រាក់នូវចំនួនសាច់ប្រាក់នៅសល់ដែរឬទេ?
- ការត្រួតពិនិត្យជាក់ស្តែង គួរតែធ្វើមុនពេលចាប់ផ្តើមឬក្រោយពេលបញ្ចប់ថ្ងៃប្រតិបត្តិការសវនកម្ម ដោយស្នើសុំការចូលរួមពីអ្នកតំណាងសហគមន៍កសិកម្ម ។ សវនករ ត្រូវរាប់ចំនួនសាច់ប្រាក់នៅពីមុខគាត់ និងពិនិត្យនូវចំនួនសាច់ប្រាក់ដែលខុសពីចំនួនកត់ក្នុងសៀវភៅសាច់ប្រាក់ ។

២. ប្រាក់ធ្វើធនាគារ

- សវនករ ត្រូវស្នើឱ្យសហគមន៍កសិកម្មសុំលិខិតបញ្ជាក់របាយការណ៍ដាក់ប្រាក់បញ្ញើពីធនាគារ មុនពេលធ្វើសវនកម្ម ។
- តើចំនួនប្រាក់ដាក់ធនាគារ ដែលបានកត់ក្នុងសៀវភៅធនាគារប្រាក់បញ្ញើធនាគារ ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនបានបញ្ជាក់ការដាក់ប្រាក់ពីធនាគារនិងតារាងតុល្យភាពដែរឬទេ?
- តើធនាគារដែលសហគមន៍កសិកម្មបានដាក់ប្រាក់ ជាស្ថាប័នសមស្របដែរឬទេ?
- តើចំនួនដងនៃការដាក់ប្រាក់ សមស្របទៅនឹងលំហូរសាច់ប្រាក់របស់សហគមន៍កសិកម្មដែរឬទេ?
- តើការប្រាក់នៃប្រាក់បញ្ញើធនាគារសមស្របដែរឬទេ?

៣. ប្រាក់ឱ្យសមាជិកខ្ចី

- តើចំនួននៃប្រាក់ឱ្យគេខ្ចីនៅក្នុងសៀវភៅ សមស្របទៅនឹងចំនួននៅក្នុងតារាងតុល្យភាពដែរឬទេ?
- ទាក់ទងនឹងចំនួនឱ្យខ្ចី អត្រាការប្រាក់ រយៈពេលត្រូវសងមកវិញ របស់បញ្ជា និងអ្នកខ្ចី តើមានការបំពានលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងដែរឬទេ?
- តើមានប្រាក់កម្ចីណាដែលផុតកំណត់ក្នុងការសងដែរឬទេ?
- តើមានប្រាក់កម្ចីណាដែលសងមកវិញយឺត ឬរបស់បញ្ជាឬអ្នកធានាមិនអាចទុកចិត្តបានដែរឬទេ?
- តើមានហេតុផលនៃតម្រូវការសមរម្យដែរឬទេចំពោះអ្នកខ្ចីដែលពន្យារការសង ?
- តើសមាជិកបានទទួលប្រាក់ដែលបានខ្ចីពិតប្រាកដដែរឬទេ? (ត្រួតពិនិត្យសៀវភៅរបស់គាត់ និងសួរបញ្ជាក់គាត់ផ្ទាល់)
- តើពេលផ្តល់ប្រាក់កម្ចី មានឯកសារភស្តុតាងដែរឬទេ?

៤. ការអនុវត្តនៃការផ្តល់ប្រាក់កម្ចី

- តើចំនួននៃប្រាក់ឱ្យខ្ចីមានទំហំធំ ហើយការសងមកវិញមានលក្ខណៈលំបាកនិងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុមានលក្ខណៈតានតឹងដែរឬទេ?
- តើចំនួនប្រាក់ឱ្យខ្ចីភាគច្រើន ត្រូវបានប្រគល់ឱ្យនរណាម្នាក់ជាក់លាក់ តាមការចង់ឱ្យខ្ចី ឬយ៉ាងម៉េច?
- តើការផ្តល់ប្រាក់កម្ចី ធ្វើឡើងផ្អែកទៅតាមនីតិវិធីផ្លូវការដែរឬទេ?
- មុនពេលផ្តល់ប្រាក់កម្ចី តើសហគមន៍កសិកម្ម បានពិនិត្យពីឯកសារស្នើសុំ និងលទ្ធភាពនៃការសងមកវិញ និងបានរក្សាទុកនូវរបស់បញ្ចាំដែរឬទេ?
- តើប្រាក់ឱ្យអ្នកមិនមែនសមាជិកខ្ចី មានទំហំធំដែរឬទេ?

៥. ប្រាក់បញ្ញើសន្សំរបស់សមាជិក

- តើចំនួនប្រាក់ក្នុងសៀវភៅគណនីប្រាក់បញ្ញើសន្សំរបស់សមាជិកដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនក្នុងតារាងតុល្យភាពដែរឬទេ?
- សវនករ ត្រូវជ្រើសរើសគណនីបញ្ញើសន្សំខ្លះ រួចពិនិត្យថាតើការកត់ត្រានូវការទទួល ការប្រគល់ និងការគណនាការប្រាក់ត្រឹមត្រូវឬទេ?
- សវនករ ត្រូវស្នើសុំសៀវភៅប្រាក់សន្សំរបស់សមាជិកខ្លះ រួចផ្ទៀងជាមួយនឹងសៀវភៅគណនីប្រាក់បញ្ញើសន្សំ។
- តើពេលសមាជិកដាក់ប្រាក់សន្សំ មានចុះក្នុងសៀវភៅបញ្ញើសន្សំត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?

៦. មុខរបរបញ្ញើសន្សំជាមួយ

- តើសហគមន៍កសិកម្ម មានគោលដៅក្នុងការបង្កើនប្រាក់បញ្ញើសន្សំរបស់សមាជិកដែរឬទេ? តើគោលដៅនោះ អាចធ្វើទៅបានដែរឬទេ?
- តើមានសមាជិកដែលមិនបានសន្សំប្រាក់ដែរឬទេ? បើមាន តើសហគមន៍កសិកម្ម មានអនុវត្តវិធានការចំពោះពួកគាត់ដែរឬទេ?
- តើចំនួននៃប្រាក់បញ្ញើសន្សំមានការថយចុះដែរឬទេ? បើមែន តើសហគមន៍កសិកម្មបានអនុវត្តវិធានការចំពោះការប្រែប្រួលនេះដែរឬទេ?
- តើប្រាក់បម្រុងសម្រាប់សងឱ្យសមាជិកវិញ បានរក្សាទុកត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?

៧. ប្រាក់កម្ចីពីខាងក្រៅ

- សវនករ ត្រូវស្នើឱ្យសហគមន៍កសិកម្មយកលិខិតបញ្ជាក់ការខ្ចីប្រាក់ពីស្ថាប័នដែលពួកគាត់បានខ្ចី មុនពេលធ្វើសវនកម្ម ។
- តើចំនួនប្រាក់កម្ចីនៅក្នុងសៀវភៅគណនីប្រាក់កម្ចី ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួននៅក្នុងលិខិតបញ្ជាក់ប្រាក់កម្ចីនិងតារាងតុល្យភាពដែរឬទេ?
- តើគណនីនៃប្រាក់កម្ចីនីមួយៗ ដូចគ្នាទៅនឹងវិក័យបត្រដែរឬទេ?
- តើចំនួននៃប្រាក់កម្ចី មានចំនួនលើសពីការកំណត់នៅក្នុងលក្ខន្តិកៈ ឬនៅពេលមហាសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំដែរឬទេ?

- តើការខ្ចីប្រាក់នីមួយៗ ស្របទៅនឹងផែនការហិរញ្ញវត្ថុដែរឬទេ? តើមានបញ្ហាក្នុងការសងដែរឬទេ?
- តើការសងប្រាក់កម្ចី ស្របតាមផែនការនៃការសងដែរឬទេ?
- តើមានការខ្ចីប្រាក់ជាលក្ខណៈបុគ្គល ឬក្នុងអត្រាការប្រាក់ខ្ពស់និងក្នុងរយៈពេលខ្លីដែរឬទេ?
- តើមានសៀវភៅបំណុលដែលទារមិនបានដែរឬទេ?

១.៣.២. ត្រួតពិនិត្យលើមុខរបរផ្គត់ផ្គង់ (ការទិញទំនិញមកលក់ឱ្យសមាជិក និងអ្នកខាងក្រៅ)

- តើវិក័យបត្រ នៃចំនួនដែលបានផ្គត់ផ្គង់ ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនទំនិញចុះក្នុងស្កុកចេញដែរឬទេ?
- តើចំនួនទំនិញពិតប្រាកដសល់ក្នុងឃ្លាំងស្កុក ដូចគ្នានឹងបញ្ជីទំនិញដែរឬទេ?
- តើចំនួនទំនិញស្កុកសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់សរុប ដូចគ្នាទៅនឹងតារាងតុល្យការដែរឬទេ?(តម្លៃត្រូវតែដូចគ្នា)
- តើថ្លៃទិញទំនិញពីទីផ្សារ និងថ្លៃលក់ដល់សមាជិកសហគមន៍កសិកម្មសមស្របដែរឬទេ?
- តើមានវិក័យបត្រ ជូនដល់សមាជិកដែរឬទេ?

១.៣.៣. ត្រួតពិនិត្យលើមុខរបរទីផ្សារ (ការទិញកសិផលពីសមាជិកលក់ទៅទីផ្សារ)

- តើវិក័យបត្រ នៃចំនួនដែលបានលក់ទៅទីផ្សារ ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនទំនិញចុះក្នុងស្កុកចេញដែរឬទេ?
- តើចំនួនទំនិញពិតប្រាកដសល់ក្នុងឃ្លាំងស្កុក ដូចគ្នានឹងបញ្ជីទំនិញដែរឬទេ?
- តើចំនួនទំនិញពិតនៅសល់សម្រាប់លក់ទីផ្សារសរុប ដូចគ្នាទៅនឹងតារាងតុល្យការដែរឬទេ?(តម្លៃត្រូវតែដូចគ្នា)
- តើថ្លៃទិញទំនិញពីសមាជិកសហគមន៍កសិកម្ម និងថ្លៃលក់នៅទីផ្សារសមស្របដែរឬទេ?
- តើមានវិក័យបត្រទិញទំនិញពីសមាជិក ជូនដល់សមាជិកដែរឬទេ?
- តើផលិតផលដែលបានលក់ចេញទៅទីផ្សារ ត្រូវបានកត់ទុកក្នុងបញ្ជីឃ្លាំងដែរឬទេ?
- តើបញ្ជីចំនួនផលិតផលប្រមូលពីសមាជិក ដូចគ្នាទៅនឹងចំនួនក្នុងស្កុកដែរឬទេ?

IV. ករណីដែលកេរ្តិ៍ឈ្មោះមានការប្រព្រឹត្តខុសនៅក្នុងសហគមន៍កសិកម្ម

ខាងក្រោមនេះ ជាការប្រព្រឹត្តខុស និងកំហុសមួយចំនួនដែលកើតមាននៅប្រទេសជប៉ុន ថៃ និងប្រទេសមួយចំនួនក្នុងតំបន់អាស៊ី រួមទាំងប្រទេសកម្ពុជា ។ សមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវពិចារណាយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការធ្វើសវនកម្មសហគមន៍កសិកម្ម ហើយចំណុចខ្លះដែលមិនទាន់កើតមានឡើងក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន អាចកើតមានឡើងក្នុងសហគមន៍កសិកម្មនាពេលអនាគតនៅប្រទេសកម្ពុជា ។

- បេឡាករ គណនាការប្រាក់ខុស ហើយគាត់ដកយកលុយដែលលើសទុកជារបស់ខ្លួន ។
- ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល បានប្រើប្រាស់ប្រាក់របស់សហគមន៍កសិកម្ម ដើម្បីទិញទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួន ។
- បេឡាករ បន្តិហត្ថលេខារបស់ប្រធាន ដើម្បីប្រើប្រាស់ប្រាក់ក្នុងការចំណាយទៅលើមុខជំនួញរបស់ខ្លួន ។
- នៅពេលសហគមន៍កសិកម្ម បានចំណេញពីមុខរបរទីផ្សារ ប្រធានសហគមន៍កសិកម្ម ធ្វើហាក់ដូចជាមុខរបរផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គាត់ ហើយគាត់បានយកផលចំណេញដែលទទួលបានទុកជារបស់ខ្លួន ។ ប៉ុន្តែនៅពេលសហគមន៍ ទទួលរងនូវការខាតបង់ គាត់បានដាក់បំណុលឲ្យសហគមន៍កសិកម្ម ។
- ប្រធានសហគមន៍កសិកម្ម បានឲ្យក្រុមហ៊ុនឯកជនមួយ ដែលគ្រប់គ្រងដោយក្រុមគ្រួសាររបស់គាត់ ខ្ចីប្រាក់យ៉ាងច្រើន ដោយមិនបានពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងទទួលទុករបស់បញ្ចាំ ។
- ប្រធានសហគមន៍កសិកម្ម បានទិញដីគីមីកសិកម្មពីក្រុមហ៊ុនឯកជនមួយ ដែលគ្រប់គ្រងដោយមិត្តភក្តិរបស់គាត់ក្នុងតម្លៃមួយខ្ពស់ជាងតម្លៃទីផ្សារ ។
- សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល បានឱ្យសហគមន៍កសិកម្មទិញផលិតផលកសិកម្មរបស់គាត់ក្នុងតម្លៃមួយថ្លៃជាងតម្លៃទីផ្សារ ។

- បុគ្គលិក បានលក់ម៉ាស៊ីនដែលប្រើប្រាស់មិនបានទៅឱ្យអ្នកទិញអេតចាយម្នាក់ដោយមិនបានពិគ្រោះយោបល់ជាមួយប្រធានរបស់គាត់ ហើយបានយកប្រាក់ ដែលលក់បាននោះទុកជារបស់ខ្លួន ។
- សមាជិកម្នាក់ បានប្រគល់សៀវភៅធនាគាររបស់គាត់ទៅបុគ្គលិកម្នាក់យ៉ាងទៀងទាត់ ទោះបីជាការធ្វើរបៀបនេះបានផ្ទុយពីបទបញ្ជាដោយ ។ បុគ្គលិកនោះ ដកលុយពីគណនីរបស់សមាជិកដោយសម្ងាត់ ដោយក្លែងបន្លំវិក័យប័ត្រពីសមាជិក និងយកប្រាក់នោះទុកជារបស់ខ្លួន ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានទុកពាក្យស្នើសុំចូលជាសមាជិក និងប្រាក់វិនិយោគ ដែលទទួលបានពីសមាជិកចំនួន២៥នាក់ទៀត នៅផ្ទះរបស់គាត់ដោយសារគាត់រវល់ពេក ។
- បុគ្គលិកម្នាក់បានក្លែងបន្លំសំណើសុំដកប្រាក់ភាគហ៊ុនរបស់សមាជិកម្នាក់ ហើយបានផ្ទេរប្រាក់នោះទៅគណនីធនាគារមិត្តភក្តិរបស់គាត់ ហើយយកប្រាក់នោះទុកជារបស់ខ្លួន ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ ដែលកំពុងធ្វើការនៅសាខាមួយ បានរៀបចំនិងបញ្ជូនឯកសារមួយដើម្បីប្រឌិតថា ជួលបុគ្គលិកធ្វើការមិនពេញម៉ោងម្នាក់ ដើម្បីយកប្រាក់ខែនោះទុកខ្លួនឯង ។
- សមាជិកបង់ប្រាក់លើកទី១ បុគ្គលិកមិនបានប្រគល់ទៅឱ្យបេឡាករ ពេលបង់លើកក្រោយទើបប្រគល់ឱ្យបេឡាកររបស់សហគមន៍កសិកម្ម ហើយគាត់បានយកប្រាក់ដែលសមាជិកបង់ប្រាក់លើកទី១ នោះទុកជារបស់ខ្លួន ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានធ្វើជាមិនដឹងអ្វីអំពីប្រភេទនិងបរិមាណនៃដីដែលបានទិញ ដោយប៉ាន់ស្មានតម្លៃក្លែងបន្លំនិងទូទាត់តម្លៃពិតប្រាកដ ហើយបានយកប្រាក់ដែលនៅសល់ពីការទូទាត់រួច ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានក្លែងបន្លំបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ និងកត់ត្រាស្តុកប្រឌិតដើម្បីលាក់បាំងការបាត់បង់សារពើភ័ណ្ឌនៅហាងលក់រាយមួយ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានបន្លំយកប្រាក់ចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់ដីដល់សមាជិកដោយប្រើប្រាស់វិក័យប័ត្រក្លែងក្លាយ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់បានលួចយកលុយដែលទទួលបានពីការដាក់ប្រាក់បញ្ញើសន្សំមានកាលកំណត់របស់សមាជិក ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានបើកគណនីធនាគារក្លែងក្លាយមួយ ដោយប្រើឈ្មោះសមាជិកដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីសមាជិកនោះទេ ហើយគាត់បានលួចយកប្រាក់បញ្ញើរបស់សមាជិកនោះ ដោយផ្ទេរប្រាក់ពីគណនីដើមរបស់សមាជិកទៅគណនីក្លែងក្លាយនោះ និងផ្ទេរប្រាក់ពីគណនីក្លែងក្លាយនោះចូលទៅគណនីរបស់គាត់ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានលុបចោលគណនីដាក់ប្រាក់បញ្ញើសន្សំមានកាលកំណត់របស់សមាជិកម្នាក់ នៅមុនពេលដែលបានកំណត់ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីសមាជិកនោះឡើយ ហើយគាត់បានយកលុយនោះ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានយកប្រាក់បញ្ញើសន្សំមានកាលកំណត់របស់សមាជិក ដោយបានប្រឌិតថាវាជាប្រាក់សំណងនៃប្រាក់កំចី ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានរួមគំនិតជាមួយអ្នកលក់ដីបោះដុំ និងបានធ្វើតម្លៃមិនពិត ហើយបានយកលុយដែលនៅសល់ពីការទូទាត់ចំណាយនោះ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានដកសាច់ប្រាក់ពីទូសុវត្តិភាពមួយសម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន ហើយបានទុកនូវសារមួយដែលបាន សរសរពីចំនួនទឹកប្រាក់នោះ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ ទទួលប្រាក់បញ្ញើសន្សំពីសមាជិកម្នាក់ រួចឱ្យប្រាក់នោះទៅសមាជិកម្នាក់ទៀតខ្លីដោយគ្មានការអនុញ្ញាតក្នុងអត្រាការប្រាក់ផ្សេង ហើយគាត់បានយកលុយដែលសល់ពីការទូទាត់ការប្រាក់នៃប្រាក់បញ្ញើ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានចាក់សាំងឡានរបស់ខ្លួន ដោយបន្លំថាជាឡានរបស់សហគមន៍កសិកម្ម នៅស្ថានីយ៍ចាក់សាំងមួយរបស់សហគមន៍កសិកម្ម ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានលួចយកប្រាក់ចុះបញ្ជីបើកហាងលក់រាយរបស់សហគមន៍កសិកម្មមួយ ។

- បុគ្គលិកម្នាក់បានដកយកប្រាក់ដោយប្រើប្រាស់វិក័យប័ត្រដែលសមាជិកមិនបានយកដោយសារវាមិនចាំបាច់ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានយកចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់ដីដល់សមាជិកទុកខ្លួនឯង ដោយមិនបានទូទាត់ចំណាយ ទោះបីជាសមាជិកនោះ បានប្រគល់វិក័យប័ត្រឱ្យក៏ដោយ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានលក់អង្ករដែលជាតួនាទីរបស់គណៈកម្មការ ដោយខុសច្បាប់ ហើយបានយកចំណូលពីការលក់នោះ ។
- បុគ្គលិកម្នាក់ បានផ្គត់ផ្គង់ត្រាក់ទ័រមួយគ្រឿងទៅឲ្យបុគ្គលិកក្លែងក្លាយម្នាក់ ហើយយកលុយសេវាកម្មនោះទុកខ្លួនឯង ។

V. ការរៀបចំរបាយការណ៍របស់សវនករ

គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ដែលមានធាតុដូចខាងក្រោមដើម្បីរាយការណ៍ជូនក្រុមប្រឹក្សាភិបាល៖

- ឈ្មោះរបស់សវនករដែលបានធ្វើសវនកម្ម
- កាលបរិច្ឆេទនៃការធ្វើសវនកម្ម
- ថ្ងៃខែ និងរយៈពេលនៃការធ្វើសវនកម្ម
- ឈ្មោះរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំឬបុគ្គលិករបស់សហគមន៍កសិកម្ម ដែលជាសាក្សីនៃការធ្វើសវនកម្ម
- មតិ និងចំណុចសំខាន់ៗដើម្បីកែលម្អ

❖ រៀបចំរបាយការណ៍សវនកម្ម ដែលត្រូវបញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ

គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍សវនកម្ម ដែលត្រូវបញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំឱ្យបានឆាប់ៗ របាយការណ៍នេះ នឹងត្រូវបានពន្យល់និងអនុម័តសម្រេចនៅពេលប្រជុំមហាសន្និបាត។

VI. ការរាយការណ៍លទ្ធផលធ្វើសវនកម្ម

ខ្លឹមសារដែលត្រូវរាយការណ៍មាន៖

- សរុបលទ្ធផលនៃការត្រួតពិនិត្យ ដោយរួមបញ្ចូលគ្នានូវអ្វីជាការពិត ឬហេតុការណ៍កើតឡើងជាក់ស្តែង
- បើសង្កេតឃើញមានចំណុចដែលមានសារៈសំខាន់ ឬមានចំណុចដែលយើងពិនិត្យឃើញថាជាបញ្ហា ត្រូវប្រាប់ពីចំណុចនោះឱ្យបានច្បាស់លាស់
- ត្រូវផ្តល់អនុសាសន៍ណែនាំ ដែលអាចអនុវត្តបានពិតប្រាកដដើម្បីយកទៅកែលម្អបន្ថែម
- គណៈកម្មាធិការសវនករត្រូវរក្សានូវទិន្នន័យត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ ពិតប្រាកដ និងផ្តល់ព័ត៌មានដល់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលឱ្យទាន់ពេលវេលាកំណត់ ដោយផ្តល់ការវិភាគក្នុងន័យស្ថាបនា និងប្រើប្រាស់ពាក្យពេចន៍នានាក្នុងន័យសាមគ្គីភាព។
- ចង្អុលបង្ហាញចំណុចខ្វះខាត ឬបញ្ហា ឬការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវ
- ប្រាប់ចំណុចដែលមានបញ្ហាឱ្យច្បាស់លាស់ ដោយប្រាប់ពីប្រភពនៃបញ្ហា
- សាកល្បងស្វែងរកមូលហេតុផ្សេងៗ ដែលធ្វើឱ្យមានភាពមិនប្រក្រតី ដែលយើងបានពិនិត្យឃើញ ហើយវាអាចកើតឡើងម្តងទៀត
- កំណត់ការដោះស្រាយបញ្ហានិងជំរើសនានា ដែលអាចយកមកអនុវត្តបានពិតប្រាកដ ដោយពិភាក្សាបន្ទាន់ជាមួយមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធ

**១. ឧទាហរណ៍តម្រូវបាយការណ៍សវនកម្មរបស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ដែលត្រូវភ្ជាប់ក្នុង
របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំដើម្បីធ្វើជូនមន្ទីរកសិកម្មខេត្ត**

ក្នុងករណីឃើញថា គ្មានកំហុសត្រូវសរសេរដូចខាងក្រោម:

របាយការណ៍សវនកម្ម របស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ

ថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៥

នេះជារបាយការណ៍របស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យរបស់សហគមន៍កសិកម្ម.....។

នៅថ្ងៃទី 25-26 ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៥ គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ បានត្រួតពិនិត្យ បញ្ជីគណនេយ្យ បញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ តារាងតុល្យការ របាយការណ៍លទ្ធផល(ចំណេញឬខាត) និងឯកសារសំខាន់ៗរបស់សហគមន៍កសិកម្ម ដោយគោរព តាមច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្មក្នុង មាត្រា៥០ និងមាត្រា៥២ ដែលតម្រូវឱ្យគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យប្រើសិទ្ធិនិង កាតព្វកិច្ចត្រួតពិនិត្យបញ្ជីគណនេយ្យ របស់សហគមន៍ ។

គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ បានរកឃើញថា គ្រប់ចំណុចក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យ បញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ តារាង តុល្យការ របាយការណ៍លទ្ធផល និងឯកសារសំខាន់ៗរបស់សហគមន៍មានការរៀបចំបានត្រឹមត្រូវ។

**គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ
ហត្ថលេខា**

ប្រធានគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ

ឈ្មោះ៖.....

ហត្ថលេខា៖.....

ឈ្មោះ៖..... (សវនករ)

ហត្ថលេខា៖.....

ឈ្មោះ៖..... (សវនករ)

ក្នុងករណីមានកំហុសត្រូវសរសេររបាយការណ៍ ដូចខាងក្រោម:

របាយការណ៍សវនកម្ម របស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ

ថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៥

នេះជារបាយការណ៍របស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យរបស់សហគមន៍កសិកម្ម.....។

នៅថ្ងៃទី២៥-២៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៥ គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ បានត្រួតពិនិត្យ បញ្ជីគណនេយ្យ បញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ តារាងតុល្យការ របាយការណ៍លទ្ធផល និងឯកសារសំខាន់ៗរបស់សហគមន៍កសិកម្ម ដោយគោរពតាមច្បាប់ស្តីពី សហគមន៍កសិកម្មក្នុង មាត្រា៥០និងមាត្រា៥២ ដែលតម្រូវឱ្យគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យប្រើសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចត្រួតពិនិត្យ បញ្ជីគណនេយ្យរបស់សហគមន៍ ។

គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ បានរកឃើញថា មានការក្លែងបន្លំឯកសារដូចបានរៀបរាប់ខាងក្រោម នៅក្នុង បញ្ជីគណនេយ្យ បញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ តារាងតុល្យការ របាយការណ៍លទ្ធផល និងឯកសារសំខាន់ៗរបស់សហគមន៍។

កំហុសទាំងនោះមានក្នុងចំណោមចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម:

- សាច់ប្រាក់ក្នុងដៃមិនគ្រប់តាមបញ្ជីសមតុល្យដែលនៅសល់
- ការចំណាយគ្មានវិក័យត្រឹមត្រូវ និងខុសនីតិវិធីចំណាយ
- ការចំណាយគ្មានការឯកភាពពីថ្នាក់ដឹកនាំ
- ការគណនាចំណូលចំណាយមិនត្រឹមត្រូវ
- ជាចំណាយផ្ទាល់ខ្លួន មិនមែនជាចំណាយរបស់សហគមន៍
- ការពិនិត្យរាប់ចំនួនសម្ភារៈរបស់សហគមន៍មានបាត់បង់
- មិនមានបញ្ជីតាមដានសមាជិកឬមិនមែនសមាជិកខ្លីប្រាក់ត្រឹមត្រូវ
- គ្មានបញ្ជីគ្រប់គ្រងផលិតផលរបស់សមាជិកត្រឹមត្រូវ
- .....

គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យនឹងមានគោលការណ៍មួយយោងតាមច្បាប់ខាងលើ សម្រេចឱ្យក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនិងកែតម្រូវនូវអ្វីដែលមិនមានភាពប្រក្រតីនិងប្រព្រឹត្តខុសខាងលើ។

គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ

ហត្ថលេខា

ប្រធានគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ

ឈ្មោះ៖.....

ហត្ថលេខា៖.....

ឈ្មោះ៖..... (សវនករ)

ហត្ថលេខា៖.....

ឈ្មោះ៖..... (សវនករ)

ហត្ថលេខា៖.....

សហគមន៍កសិកម្ម.....

Concept on Agricultural Cooperative Audit for Supervisory Committee

Printed in August 2015

Published by Department of Agricultural Cooperative Promotion of General Directorate for Agriculture (MAFF)

The project for Establishing Business-oriented Agricultural Cooperative Models (BPAC)

Address: # 54B/49F, St. 395-656, Sangkat Toeuk Laak 3, Khan Toul Kok, Phnom Penh, Cambodia

Phone: (023) 883 427, Fax: (023) 883 427

© The project for Establishing Business-oriented Agricultural Cooperative Models